

ngoài Phật-dường, Thánh-dường. Do đó, cuộc tranh đấu cho việc treo cờ và bình đẳng tôn-giáo được bật khởi ngay ngày kỷ niệm Phật-Đản, nhằm ngày 8-5-1963 tại chùa Từ-Đàm Huế.

- Thông lệ, mỗi kỳ Phật-Đản tại Huế, cuộn băng ghi lại buổi lễ Phật-Đản được cho phát thanh lại trên đài phát thanh Huế vào 8 giờ tối. Năm nay, lễ Phật-Đản, có đoạn ghi lại lời tranh đấu chống Chính-Phủ, nên đài phát thanh Huế không dám phát. Quần chúng Phật-tử quanh vùng Huế chờ đợi phát thanh về Phật-Đản không được, lũ lượt kéo nhau tới đài phát thanh, mỗi lúc mỗi đông, chính quyền địa phương lo sợ về sự biểu-tình, Thiếu-Tá Đặng-Sĩ Phó-Tỉnh-Trưởng Nội-An Thừa-Thiên kiêm Tiểu-Khu-Trưởng ra lệnh giải tán. Đột nhiên có tiếng nổ, làm cho 8 em Phật-tử chết và một số bị thương. Do đó trở thành cuộc tranh-đấu lớn lao.

- Tại Saigon ngày 9-5-1963 tôi được tin tai nạn xảy ra tại Huế. Với tư cách Phó-Hội-chủ Tổng-Hội Phật-Giáo Việt-Nam, tôi liền ra một Tâm-Thư, thông bạch cho đồng bào Phật-tử biết và kêu gọi xếp chặt hàng ngũ trong cuộc tranh đấu "Từ vì đạo" có thể xảy ra. Sau đó, tôi triệu tập các Giáo-phái Phật-giáo tại Saigon để thành lập Ủy-Ban Liên-Phái Bảo-Vệ Phật-Giáo, gồm có: Giáo-Hội Tăng-Già Nam Việt, Giáo-Hội Tăng-Già Bắc Việt tại miền Nam, Giáo-Hội Tăng-Già Nguyên-Thùý (chùa Kỳ-Viên), Giáo-Hội Thiên-Tịnh Đạo-Tràng (chùa Phật-Bửu) Giáo-Hội Tăng-Già Kampuchia, Hội Phật-Học Nam-Việt, Hội-Phật-Giáo Bắc-Việt tại miền Nam, Hội Phật-Giáo Nguyên-Thùý, Hội Phật-Giáo Kampuchia và sau thêm Giáo-Hội Tăng-Già Trung-Phần và Hội Phật-Giáo Trung-Phần thành 11 Giáo-Phái, Hội-Đoàn. Tôi cố cung-thỉnh Quý Thượng-Tọa: Thiện-Hòa, Thiện-Hoa, Nhật-Minh đảm trách

ngôi vị Chủ-Tịch Ủy-Ban Liên-Phái Bảo-Vệ Phật-Giáo, nhưng Quý Ngài nào cũng từ chối, không dám đảm trách chức-vụ ấy. Rốt cuộc, Liên-Phái lại bắt buộc tôi phải đảm-trách chức-vụ Chủ-Tịch Ủy-Ban Liên-Phái Bảo-Vệ Phật-Giáo.

- Nhận nhiệm vụ rồi, tôi tưởng rằng được đặt văn phòng tại chùa Ấn-Quang, nhưng không ngờ các vị tại Ấn-Quang e ngại chính quyền, không dám cho đặt văn-phòng Ủy-Ban tại đây. Tôi rút nước mắt, phải đi van xin cụ Chánh-Trí, Mai-Thọ-Truyền cho đặt văn-phòng tại chùa Xá-Lợi, mời Cụ giữ cho chức-vụ Tổng-Thư-Ký Ủy-Ban và vay Cụ 35\$ (đồng) để sắm chút ít văn-phòng.

- Đặt văn-phòng rồi, tôi thảo hoạch chương-trình rước linh các Thánh Tử-Đạo, luân phiên cầu nguyện tại các chùa, tiếp kiến Tổng-Thống Ngô-Đình-Diệm, họp báo, biểu-tình tại trụ sở Quốc-Hội, tuyệt-thực tại chùa Xá-Lợi. Trong thời điểm này có 7 vị xin tự-thieu cho cuộc đòi hỏi của Phật-Giáo sớm thành công, trong đó có Hòa-Thượng Thích-Quảng-Đức. Ủy-Ban đều không chấp nhận.

- Không hiểu vì lý do tình-cảm với ông Ngô-Đình-Cẩn hay nhận xét vì sự tranh-đấu đầy cam-go nguy hiểm, ngày 15-5-1963, Thượng-Tọa Trí-Quang, Hội-Trưởng Hội Phật-Giáo Trung-Phần viết thư gửi cho ông Ngô-Đình-Cẩn (nhờ ông Tỉnh-Trưởng Thừa-Thiên kiêm Thị-Trưởng thành-phố Huế là Nguyễn-Văn-Đảng chuyển giao) không tranh đấu nữa. Một số các vị lãnh-đạo tại Huế không chịu, cứ tiếp tục cuộc tranh đấu.(2)

- Tình-hình tại Huế hết sức khẩn-trương, các chùa bị bao vây, không điện, không nước suốt 7 ngày, Hòa-Thượng Quảng-Đức thương cảm, quyết định tự thieu để cứu Huế, vào